

ERDÉLYI GAZDA

XXXVIII. EVFOLYAM.

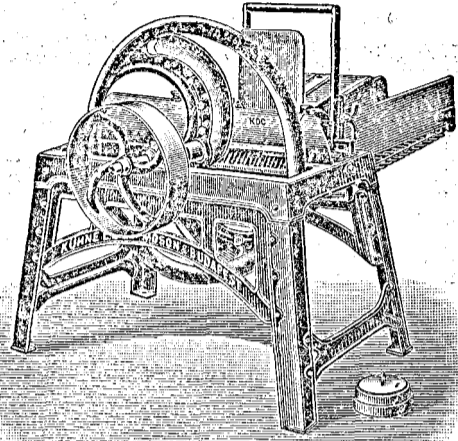
KOLOZSVÁR. 1906. DECEMBER 2.

48. SZÁM

KÜHNE E.

HAZÁNK LEGRÉGIBB
MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁRA

MOSONBAN

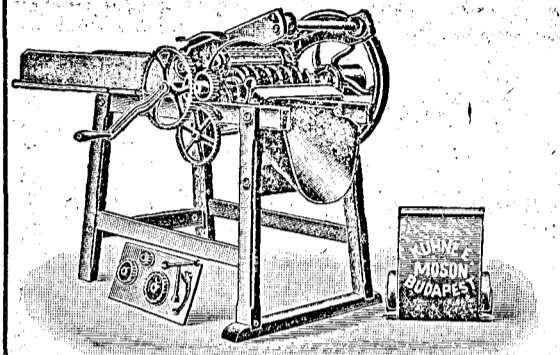

1672

elismert gondos kivitelben szállít:

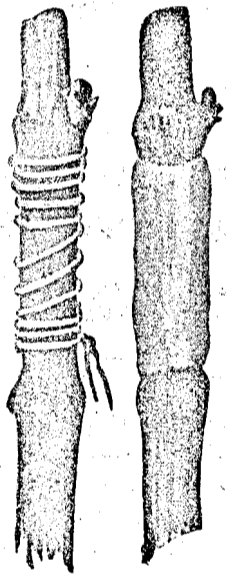
szecskavágó-gépeket,
répavágókat, darálókat, takarmány-füllesztőket,
„**TORNADO**“ kukorica-szár-
tépőket
morzsolókat,

ASTRA és TUBULAR tejfölözögépeket,
teljes takarmánykamra berendezéseket.

Fekraktár: VI., Váci-körút 57/a.

Fekraktár: Temesvár, gazdaudvar.

ELADÓ

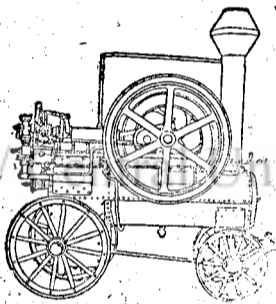
100,000 drb. piros „DELA-
WARE“ sima és gyökeres
vessző, melyet sem oltani, sem
permetezni nem kell s a philo-
xerának ellenáll. Az ismert faj-
ok között a legerősebb bort
adja. — Egy és két éves
fás és zöld oltvány, **dus gyökér-
kérzettel:** 9 bor- és 21 leg-
kiválóbb csemege fajban.

Európai sima és gyökeres
vessző, számos bor- és cse-
megefajban.

Riparia Portalis gyökeres I.
és II. osztály a legmérsékeltőbb
áron. 1793

Számos elismerő levél.
Árjegyzéket, mely a „Dela-
ware“ s egyéb szőlőfajok
részletes ismertetését és sok
hasznos tudnivalót tartalmaz,
kivánatra ingyen és bér-
mentve küld:

SZÜCS SANDOR ÉS FIA
szőlőtelepe BIHARDIÓSZEG

**Beck és
Gergely**
Budapest, V.,
Váci-ut 12.

1725

**Benzinmotoros
cséplőkészletek. Teljes
malomberendezések.**

benzin-, szivógáz- vagy más üzemre.

Teljes olajgyári berendezések.

Elismert legjobb kivitelben szállítat-
nak s mindenkor raktáron megte-
kinthetők.

**Szőlő-
oltványok.**
valamint az
elmúlt évek-
ben is a

Küküllőmenti

első szőlőoltvány-telep
tulajdonos Caspari Frigyes Medgyes 104.

Nagyküküllőmegye — volt az egyedüli az egész országban, mely
vevőinek miaden tekintetben kifogástalan minőségű — egészséges-
fajazonos és teljesen fajtiszta szőlőoltványokat szállított, úgy a
jövőben is egyedül a fenti szőlőtelepen kaphatók a legjobb mi-
nőségű, a legkülönbözőbb fajú és alanyú bor-, csemege-
bor- és különleges csemege szőlőoltványok, melyek
elültetése által a szőlőbirtokosok bámulatos eredményeket érnek el.

Kivánatra képes árjegyzék — számos el-
ismerő levéllel — ingyen és bérmentve.

1800.

**Gőzcséplőkészletek, 2¹/₂-től 12 lóerőig, Benzinmotorok,
Szalmaprések gőzhajtásra. Aratógépek és egyéb
Mezőgazdasági gépek**

1458

legujabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynökségénél

Budapest, V. kerület, Váci-körút 32. szám

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Erdélyi képviselő: WESSEL LEÓ Kolozsvár, New-York-szálloda.

Heucke A. Hausneindorfi gőzeke-egyháros több mint 20 éven át bevált kitünő rendszerű
uti mozdonyokat, gőzeke-mozdonyokat és teljes gőzeke-készleteket szállít.

További felvilágosítással és ajánlattal készség-
gel szolgál magyarországi vezérképviselők, a:

Komárom-vidéki takarékpénztár r. t. Komáromban.

1707

Kedvező fizetési feltételek.

"AGRARIA" magyar gépforgalmi részvény-társaság a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resiczai mezőgazdasági gépgyáranak vezérigazgatója

Mezőgazdák különös figyelmébe!
Egyetemes acélekék.

Eltörhetetlen tégelyacélekefej.

Páncélacél-kormánylemez.

Magasított acél-ekefej.

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

Sürgönycím: „Agraria“ Budapest, Rövidített levélcím: „Agraria“ Budapest, V., Váci-ut 2.

Tiszta acélananyag
s a j á t
hámerainkból.

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetik.

Ekegyártás terén legelső-rangu magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

Mótor-benzint

minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmassal jutányosan szállít a

Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ.
brassói gyárából.

Megrendelések a brassói irodába intézendők. Benzin adómentességére vonatkozó eljárást illetőleg, a kellő felvilágosítás ugyanott készséggel megadatik. 1687.

Gazdasági kereskedelmi és iparbank Részvény-Társaság

BUDAPESTEN, ERZSÉBET-KÖRÚT 35.

Telefon 149. Postataktív Cheque számla: 15603
Cheque számla: a Magy. Ieszá. nit. és pénzváltó-banknál

BANKOSZTÁLYA

utján törlesztés jelzálogkölcsönt fölbirtokokra, továbbá városi bérházakra legelőnyösebb feltételek mellett és leggyorsabban bonyolít le az érték legmagasabb arányáig. Megkeresésnél beküldendő a telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv.

VÁLTÓ-

kölcsönt gazdáknak, birtokosoknak, gazdatiszteknek,

KÖLCSÖNT

sorsjegyekre, értékpapírokra és vidéki takarékpénztári részvényekre a legelőnyösebb módon eszközöl.

Árjegyzék, költségvetés és szakszerű felvilágosítás ingyen.

Gazdasági egyesületeknek, valamint községi szervezeteknek tömeges megrendelésnél rendkívül kedvezményes árak és feltételek.

GÉPOSZTÁLYA

utján szállít csakis elsőrendű gyártmányban legkedvezőbb fizetési feltételek mellett:

Gazdasági gépeket,
Gőzcéplő-készleteket,
Tolókerek-rendszerű vetőgépeket,
Egyetemes acél-ekéket,
Gazdasági malomberendezéseket,
Tejgazdasági gépeket,
Fűrészgyári berendezéseket,
Szeoskavágókat,
Répavágókat,
Morzsolókat,
Darálókat stb.

Tejgazdasági, baromfitenyésztés-gépek és eszközök, tejtelepek, szűk-, szesz- és keményítő-gyárak berendezése. Mútrágya, erőtakarmányok Derby-melasse, zsák, ponyva stb. stb.

DUNKY FIVÉREK

CS. ÉS KIR. UDVARI FÉNYKÉPÉSZEK

ajánlják a mai kor igényeinek megfelelően berendezett műtermüket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe.

Műtermeik vannak:

Kolozsvár Miskolc
Mátyás király tér 10. Városház-tér 20.

Dés S.-A.-Ujhely
Felső-sétátér. Főtér 9.

1729 Sárospatak
Kossuth Lajos-u. 70.

Az Erdélyi Kereskedelmi Társaság
FODOR és TÁRSAI megbízásokat elfogadnak
Jármos ökrök tinók,

sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelőség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetít.

Cím:

Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár,
Szentegyház-utca 2-ik szám.

1762

Telefon 311.

NAY és RÓNA

Gép, fecskendő és szállítóeszközgyár.

Központ:

BUDAPEST, V., KÁLMÁN-UTCA 15.

Taligák, szállító-eszközök bármely építkezés, gazdaság és iparüzem számára.

1727

Diaphragma-szivattyúk. Fecskendők.

Emelő-szerszámok. Vasuti szerszámok.

Mindenféle műszaki és gazdasági kellékből állandó nagyraktár.

Tessék ajánlatot kérni. Telefon.

Mezőgazdasági Áruhitelbank

Részvény-társaság.

Budapest, V. ker., Báthory-utca 5.

BANKOSZTÁLYA: előnyös feltételek mellett nyújt mezőgazdáknak személyi hitelű kölcsönöket, kezes nélkül.

ÁRUOSZTÁLYA: mindennemű MÚTRÁGYÁK (KARTELEN KIVÜL) u.m.:

superphosphát,

thomassalak,

chilisalétrom,

kainit,

kalisót,

valamint az összes erőtakarmányok eladásával foglalkozik.

1650

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **mútrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi irodája: BUDAPESTEN, V. ker., Nádor-utca 4. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérdezősködések intézendők.

Szivattyúk és Mérlegek

különleges gyár
Garvenswerke,
WIEN, II., Handelsquai No. 130.
Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse No. 6.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET ÉS AZ
ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, EGYETEM-U. 6. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A bolgár kertészek dolga É. E.	571
Gyógyszer a szarvasmarha felfuvódása ellen.	572
A tej kezelése az istállótól a vevőig.	572
A baromfitenyésztés jövedelmezőségéről.	573
A cukorgyári melasse mint takarmányszer.	573

Kisebb szakközlemények.

Bárgonyaetetés hasas kocákkal. — Ujabb tapasztalatok a mag és dugványrépa elvermeléséről. — A malacok bénasága és pusztulása. — A tehenek elapasztásáról.	574
---	-----

Egyleti élet:

Meghívó az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató-választmányi ülésére.	575
--	-----

Kormányintézkedések.

Az arankás lóheremagról.	575
----------------------------------	-----

Vegyes közlemények.

. . . . .	575
-----------	-----

Mírdetések.

A bolgár kertészek dolga.

(É. E.) A kolozsvári kisközség újabb mozgalmat indítottak a bolgár kertészek »beözönlése« ellen és erre vonatkozólag indítványt készülnék beadni a polgár mesterhez.

Bármily öröndetes dolognak kell is tartanunk azt, hogy kisközségük együttesen, egyöntetűen járnak el egy mindnyájukat egyénekenként érdeklő ügyben, bármily szükségesnek is tartjuk azt, hogy valamely város, vagy község teljes figyelmét fordítsa lakóinak gazdasági érdekeire: ezt a mozgalmat azzal a céllal, miként azt néhány év előtt megindították és azzal a céllal, amelylyel most föllevenítették, helyeselni nem tudjuk. Nem helyeselhetjük pedig a kisközség és a fogyasztóközönség jól föl-fogott érdekében; de nem helyeselhetjük bizonyos emelkedettebb szempontból sem.

Mert miről van itt szó? Arról, hogy bizonyos számú bolgár kertész minden év tavaszán eljön Kolozsvár meg más nagyobb város határára és környékére, ott földet bérel, kertmunkát végez, munkájának terményeit eladja, a termények után bevett pénzt meg ősszel elviszi haza, hogy a jövő tavasszal ugyanazon a földön ugyanazt a munkát elvégezze. Ha azt kérdeznék valaki tőlünk: nem lenne e jobb, ha a mi kisközségünk látnák el a városokat veteménnyel és zöldséggel és ők tennék el azt a sok pénzt, amit a bolgár kertészek évenként hazavisznek Leskováca vagy hova, azt kelene felelnünk — persze hogy jobb lenne. De mikor azt látjuk, hogy ezek a bolgár emberek rendkívül magas földbéréket fizetve, ügyes szervezetségükkel, munkájukkal és berendezésükkel nagy mértékben előmozdítják és olcsóbbá teszik a városi lakosság enervált fogyasztását, versenyükkel hasonló munkára serkenthetik a mi kisközségünket is, akkor nem állhatunk azok közé, akik a városi hatóságok felé a *ferstid meg*-et kiáltják, hanem azok között kell lennünk, akik a mi kisközségünknek azt mondják: álljatok össze ti is olyan szövetségbe mint a bolgár gazdák, ne sajnáljátok ti sem a hasznos befektetéseket és a szorgos munkát. Ha éppen olyan jól tudjátok,

csináljátok meg ti is, ha nem tudjátok, tanuljátok meg tőlük, hogy miként kell város mellett gazdálkodnotok akkor, mikor a városoknak lakossága egyre nagyobb igényekkel fordul feletek.

Mert nem bösörkénység az, amivel a bolgár kertészek olyan busás haszonhoz jutnak. Nem használnak ők mint a francia meg a belga város melletti kertészek, — *maratchers* — csirázatókat, szabályozható hőmérsékű üvegházakat, talajmelegítő és öntöző gépeket, műtrágyákat, talajbakteriumoltó készülékeket meg egyebeket, hanem primitív eszközökkel, egyáltalában nem ördögös tudással; de annál nagyobb szorgalommal és annál nagyobb összetartással meg önmegtartóztatással érnek el mégis olyan eredményt, amelyet a miénk elérni nem, csak irigyelni tudtak.

Tizennégy emberből áll egy-egy bolgár banda, (*tajfa*) akiket a banda-gazda, *csorbacsi* keresett magának és akik a víz-emelő keréknek, igásmarhának, talyigáknak, vetőmagnak beszerzéséhez, földbérhez, utiköltségekhez és táplálkozáshoz szükséges 4—5000 koronát összeadják, az összes munkákat együttesen végzik, a nyereségen évszázad óta egytorma kulcs alapján osztanak. Ez az ő szervezetük, amely mit sem változott száz év alatt. Magának a bolgár kertész munkának lényege az, hogy a vetőmagot televényben keltetik, hogy bőségesen trágyáznak, hogy a zsenge palántákat a korai és éjjeli fagyok ellen védik és hogy öntöznek meg kapálnak. Igaz, ez a munka az embereknek egész erejét, egész szorgalmát leköti; de ennek eredménye azután az, hogy a banda tagjai közül az első munkások, a csorbacsi, meg az eladó, (*provadaes*) 1000—1500 koronát, a kevésbé ügyes munkások és akik kevesebb pénzt fektettek be a vállalatba, évenként 600—800 koronát visznek haza tiszta nyereségképpen.

Ha a mi eszes, sokkal műveltebb kisközségünk, akiknek földjük van és a 100—120 koronás földbért fizetniük nem kell, a kiket utiköltség sem terhel, akik jobban ösmerhetik a fogyasztók igényeit, jobban tudnak beszélni nyelvükön, ha ezek a mi kisközségünk versenytársaikat azoknak tul-

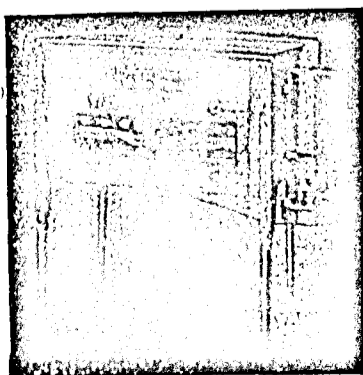
— Jobb és —
megbízhatóbb
— magvakat —

nem is ajánlhatunk,
— mint a minőket —

— 32 év óta —

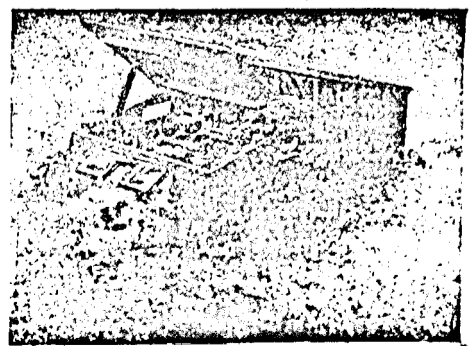
Mauthner
*
Ödön

császári és királyi udvari
magkereskedésében
BUDAPESTEN
kaphat. 1002

A haszonnal járó baromfitenyésztés csak jól bevált keltetőgépekkel üzhető és ezért ajánljuk a világhírű és az összes eddig ismert csibekeltető gépek között a legtökéletesebb amerikai Cyphers önszabályozó-készülékkel ellátott csibekeltető és csibenevelő gépeket, melyek kizárólagosan csak nálunk kaphatók. Továbbá a baromfitenyésztéshez szükséges összes cikkeket, erőtakarmányokat és a Németországban államilag megvizsgált, de nálunk is jól bevált »Galloserin« baromfi-coleraserumot. Számos megbízható bizonyítvánnyal rendelkezünk. — Kimerítő árjegyzéket kívánatra küldünk.

„MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE”
Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

terhelésével, különleges adóemeléssel és rosszabb elárúsítók helyekre való szorításával akarják legyőzni, ez szegénységi bizonyítvány rájuk nézve, ez igazságtalanság tőlük azokkal szemben, önmaguk iránt és a drágaság által amugy is szomorú helyzetben levő városi közönség iránt. Ehhez nem nyújthat segítőkezet egy város hatósága sem.

De mégis sokat, igen sokat lehet tenni mindazon városoknak, a melyeknek földjeik, különösen víz mellett levő földjeik vannak. Adják bérbe ezeket a földeket a kertgazdálkodás céljára, adják bérbe elsősorban olganoknak, akiknek földjük, vagy elegendő földjük nincs és akik egymással szövetkezve kicsiny tőkéjüket és teljes munkaerejüket a kertgazdálkodásra fordíthatnák. A gazdasági egyesületeknek méltóbb földadatuk nem lehetne mint hogy az ilyen — eactleg egészen a bolgár mintára szervezendő — szövetkezeti kertgazdálkodást a ma földnélküliek részére a várostól bérletre megszerzett földön minden erővel létesíteni igyekezzenek, a földes gazdák körében pedig az okos kertgazdálkodást tanítanak, arra buzdítanak, arra izgatnak. Minden törvényhatóság és minden gazdasági egyesület megkapta a földmivelésügyi miniszternek azon leiratát, amelyben tetemes államsegélyt ígér éppen az ilyen vállalkozások részére. Tehát azoknak, akiknek ma sem földjük, sem elegendő pénzük nincs, azoknak is megvan adva a lehetőség, hogy a legjövődélmezőbb gazdálkodási ágban, a kertgazdaságban értékesítsék munkaerejüket. Csak akarni kell, csak dolgozni kell.

A bolgár kertészek ügyének egészséges megoldása csak az lehet, ha a mi gazdáink az eddiginél intenzívebben és nagyobb területen üzik a kertészetet, ha tudásban és szorgalomban versenyeznek a bolgárokkal. Ha ez megtörténik, a bolgár provadacs mind kínálhatja nyakatekert magyarságával terményeit. Ha ez megtörténik, a bolgár kérdés valószínűleg a bolgárokkal együtt, tiltó és terhelő rendszabályok nélkül elfog tűnni.

Gyógyszer a szarvasmarha felfuvódása ellen.

Egy német állatorvosi folyóiratban Hörner dr. a szarvasmarhák felfuvódásának gyógyítására új módszert ajánl, mely a megejtett kísérletek alapján igen jónak bizonyult és a következő: A felfuvódott állatnak mésztejet ad be, amely a bendőbe jutva, a felfuvódást okozó gázokat leköti, ezáltal a gyomor falára gyakorolt nyomás megszűnik és az állat ismét normális állapotba jut. Ez a gyógyítás vegyi hatáson alapszik. Tudjuk, hogy a dobkóros állat bendőjében keletkezett gázok legnagyobb része szén-sav, amely mésztejjel érintkezvén, ezzel egyesül, ennek folytán fehér csapadék alakjában kiválik s ilyen alakban később a testből kiürül.

Az eddigi gyógyítási módok mind megkérdőjelezhetően bizonytalanok sőt néha veszélyes eljárásai módok voltak s vagy az eszközök hi-

ánya vagy az avatatlan kezek beavatkozása igen sokszor komoly bajokat okozott.

Ha a felfuvódás nagyobb mértékben lépett fel, rendszeren a trókrázással igyekeztek az állatokon segíteni, azonban a trókrázás a legelőn vagy pusztán nem mindig van kéznél s főleg nincs mindig kéznél hozzáértő ember. Ha hirtelen több állat fuvódott fel, egy-két trókrázás még nem sokat használt, hanem ilyen esetekben bizony elővette a gazda vagy pásztor a berozsdásodott bicskáját és avval is igyekezett menteni, ami megmenthető volt. Elképzelhető, hogy ilyenkor ki van téve az állatunk az elpusztulásnak a trókrázástól is.

A mésztejjel azonban könnyen, határozatosan és minden veszély nélkül a laikus pásztorember is segíthet azonnal a felfuvódott jószágokon. Mészet minden házbantalálhatunk, mésztejet minden ember tud belőle készíteni, a szert beadni a felfuvódott állatoknak szintén igen könnyű és egyszerű dolog, és így evvel a gyógyítással azonnal segítünk állatainkon. Amint a mésztejet a bendőbe bejut, azonnal kifejti hatását és az állat szemmel láthatólag könnyebbül meg pár perc alatt. Ennyit a mésztejről.

A felfuvódás meggátlása szintén fontos teendője az előrelátó gazdának, mert jobb az, ha egyáltalán nincs szükség a mésztejre sem, dacára annak, hogy oly könnyen és biztosan hat.

Herés legelőknél, ahol az állatok ki vannak téve a felfuvódás veszélyének, igen cél-szerű dolog hektáronként 1—2 kilogramm köménymagot elvetni. A kömény kikelvével, legelés közben az állat azt felel és a köményben levő illó és aromatikusan olajok gátló hatással vannak a szén-sav ártalmas felhalmozódására. Vigyázni kell azonban, nehogy tulsokát vettessünk, mert ha a köménymagot köt, nem lévén idejében lekaszállva vagy lelegettetve, a magja kipereg és igen kellemetlen, nehezen irtható gyomot képez földjeinken.

Ehhez a közleményhez a Köztelek rovatvezetője, Hutyra Ferenc a következő sorokat fűzi:

Gázokat megkötő anyagok s ezek között mészvíznek beadása felfuvódott állatoknak nem új keletű, hanem már régi idő óta szokásos, egyben azonban kevésbé hatásos, sőt nem is veszélytelen s azért újabban mindinkább mellőzött eljárás. Már a folyadék beöntése sokszor akadályokba ütközik, mert a hasüregben ilyenkor magasra emelkedett nyomás miatt az állatok nehezen nyelnek s ez okból, valamint a betegeknek gyakori nyugtalanodása miatt is fenforog a veszély, hogy a folyadékot az állatok félrenyelik, amidőn az a bendő helyett a tüdőbe folyik s itt halálos üszkösödést okoz. De ha a bendőbe is kerül — nagyobb része rajta keresztül egyenesen az oltóba ömlik — itt nem oszlik el eléggé egyenletesen arra, hogy tetemesebb mennyiségű gázt megkössön vagy hogy a folyamatban levő erjedést hatékonyan megakassza.

Erre való tekintettel sokkal ajánlatosabbak azok az eljárások, melyek mechanikai uton iparkodnak a gázok fölöslegét a bendőből eltávolítani. Ilyenek: a hasfalak gyömöszölése, hideg vízzel való leöntése, a hasnak tartós nyomása balfelől és az állatok óvatos jártatása, továbbá hányás kiváltása; súlyosabb esetekben a gyomorszonda bevezetése a bendőbe, végső esetben pedig a bendő megszurása a bal horpasztájon.

A tej kezelése az istállótól a vevőig.

Egy élelmi szer sincs annyira a romlásnak kitéve, mint a tej. Más munkák gyarapodása miatt a tej kisebb gazdálkodásban igen gyakran nem részesül azon kellő kezelésben, amely a közegészségügy érdekében szükséges lenne. Már az elősdiak zaklatása és a teheneknek az ezáltal keltett nyugtalan-sága a tőgyben a tej megváltozását idézi elő, amely aztán a fejés után, ha helytelenül kezelik, csakhamar teljesen elromlik. Így tehát érdemesnek látszik néhány szóval a tej helyes kezelését elmondani. Erre vonatkozólag a következőket mondhatjuk el:

Kezdjük először a fejéssel. Régebben, azaz 15 évvel ezelőtt a fejést az uredalmakban napszámosnók és — leányok teljesítették és egyes helyeken, noha ritkán, még most is találhatjuk ezt a szerencsés helyzetet. Kisgazdák még most is részesülnek ezen előnyben, mert az asszony leányaival és a család segélyével rendszeren elvégzik a fejést. Leánycseledeknek a falun való emelkedő hiánya következtében, ami évről évre észrevehetőbbé lesz, férfi erőt, tehenészeket kellett igénybe venni holott asszonyok és leányok a férfiaknál sokkal jobban illenek a fejéshez. Eltekintve attól, hogy a nő kéz a férfiénál sokkal jobban alkalmazkodik a fejéshez, a tejjgazdasági körülmények a jövőben jóknak e tekintetben bizony nem nevezhetők.

Leikiismeretlen ügynökök, közvetett és közvetlen helyszerzők által annyi hasznavehetetlen erőt vezetnek tehenész gyanánt a gazdaságba, hogy a mind inkább ritkuló régi jó tehenészek alig érvényesülnek. Sok tehenészek hiányzik a föltétlen szükséges tisztaság iránti előszeretete, a többi hibától, az állatokkal való durva bánásmód, gyakori helyváltoztatás, a tehenek túlfejése, az istállóban való dohányzás, szeszes italok nagy élvezése stb. eltekintve. Mindkét baj, úgy mint a nők hiánya és a rossz béres körülmények elkerülése végett, megkísérelték mechanikai uton a tehenek tejt kinyerni. Ez villamos szívógéppel történt. De sajnos, ez az eljárás az állatok egészségére nézve igen károsnak bizonyult, azonkívül elesett a kézzel való fejésnél elért tőgygyűrűs. Egyelőre tehát a kézi fejést kell alkalmazni. Különböző módszerek, mint a dán Hegelund állatorvosé, különösen a nagy gazdálkodásra, hathatós jelentőséggel bírnak.

A fejésnél való tisztaság a legjobb biztosíték a tej és az általa készített termékek tartósságára és jó ízére nézve. A tisztasággal azonban igen gyakran csebul áll a dolog. A fejés megkezdése előtt elsősorban az istálló erős kiszellőztetéséről kell gondoskodni, hogy az éj folyamán egybegyűlt párak távozhassanak. A trágya eltávolítását sohasem szabad a fejés alatt végezni, hanem lehetőleg azt megelőzőleg kell elintézni, mely célból jobb levegő elérése céljából a folyókat és ganajlé leveztető csatornákat Sanatol- és Kreolin-oldattal kell fertőtleníteni. Sajnos az előző trágyaki-hordás nem mindig lesz eszközölhető, mert a fejés már reggel 3 óra körül veszi kezdetét, azonban friss almozás és fertőtlenítés nagyon alkalmas és sohase hanyagoltassék el. Csak miután frissen van almozva, kezdődhetik a fejés. Ez az eljárás határozottan egy kissé több időt igényel, hanem az előny jelentékeny. A tehenészek rendszerint kényelemből, hogy a trágyát gyorsan kihordhassák, sokkal kevessebbet almoznak, úgy hogy az állatok reggel tetőtől-talpig be vannak szennyezve. Különösen répa-faj etetés alatt az istálló és az állatok oly képet nyújtanak, hogy még a nem ké-

Kolozsvári Takarékpénvtár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás-király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

(1007.)

Előlegot ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árutárolat (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árut és azokról előlegot adnak. Ugyanott kölcsönzések is kaphatók.

nyes szemlélt is megutálja a tej élvezetét. A tőgy tisztítás szárazon és nedvesen eszközölhető. Utóbbi esetben a víznek föltétlenül melegnek kell lennie. A tőgy nagyon kényes és annak hideg vízzel való megérintése a tej visszatartását eredményezné. Gondos szárazontartás azonban, a meghülés megelőzése céljából, nem mellőzhető. A tőgy rugalmasságban való tartása és a gyulladások elkerülése végett, amelyek pl. a répalevelekkel való etetés alatt szoktak fellépni, ajánlatos a tőgyet fűszer nélküli disznósírral bedörzsölni. A farkbojtok nagyobb tisztántartás miatt levágandók és a farkot magát, a hátrányos csapkodás elkerülése végett, a fejés alatt a combhoz kell tköni.

A nyert tejet az istállóból rögtön el kell távolítani és sohasem szabad a kannákban hagyni. Erre a tejet a lehető legalacsonyabb fokra kell lehűteni; azután egy nagy lapos cinezett vaspléhből készített kádba öntsük és átlagos minőségű tej elérésé céljából többször keverjük meg. Hogy kevés jéggel sok tejet lehessen lehűteni, a következő eljárás ajánlatos: az ember készített magának a bádogos által egy gyertyalámpás alakú plébedényt. Azon helyre, ahol a gyertya szokott lenni, jeget kell elhelyeznünk. Ennek az uszó hűsítőnek a nagysága kell, hogy megfeleljen a tejes edények nagyságával, hogy a jéggel megtöltött cső a kád fenekéig érjen. Az átszűréshez úgy az istállóban, mint a kényszeri lehűtés alatt használjunk kúpszitákat. A kádból hagyjuk a tejet a szállítási edényekbe folyni, amelyeket röviddel a munka előtt be kell zárni és ólmozni. Az edényeket úgy kell megtölteni, hogy a tej keveset löttyögessen, félig megtöltött edényeket kerüljünk.

A szállító edények rendszerint ónozott vasbádogból vannak készítve (ujabban tölgyfakannákat használnak) és ezáltal jó hővezetők. Nyáron az a veszély forog fenn, hogy a tej hosszú út után megsavanyodik és éppen nem kerül kifogástalanul a fogyasztókhoz. E bajt a következőképpen előzhetjük meg: A tejszállítószekérnek elsősorban jó rugókon kell pihennie, másodsor teljesen befödöttnek, még inkább zártnak kell lennie, hogy a tejet megóvja a napsugaraktól. A meleg hónapok alatt az edények fölé, a kocsibelsejében egy vízben jól áztatott ponyvát kell helyezni. Az ezáltal keltett párolgás jelentékenyen csökkenti a hőmérsékletet. Egy másik lehetőség, hogy a tejeskannákat és tartalmukat hűsön tarthassuk az, hogy az edényeket fűrészpórral, forgácsal stb. telített faladákba helyezzük. Teljesen zárt kocsiknak az az előnyük, hogy a tejtermelő és átvevő az edényeknek jogosulatlan felbontása alól biztosítva van. Egy kulcs a gazdaságnál marad, egy másikat az átvevő kap, úgy hogy a kocsizárnak erőszakos feltörése az egyedüli eshetősége az edényekhez való jutásnak. A tapasztalat arra tanít, hogy a tejet nem mindig biztosíthatjuk az ólomlezárással.

A baromfitenyésztés jövedelmezőségéről.

A göttingeni „Agronomia“ nevű akadémiai gazdasági egyesület előtt egy Levin nevű hallgató előadást tartott atyjának Göttingen városától 20 percnyire levő baromfitenyésztő telepének jövedelmezőségéről, a telep főnállásának első két évének, 1904 és 1905-nek számadásai alapján.

A baromfitenyésztésre szánt terület cca

1 hold nagyságú és két oldalról patakok határolják azt. Kezdetben 250 tyukot és néhány kacsát tartottak ott. 1904-ben fekete minor-káktól 25144 tojás származott, 15275 kg. súlyban. Tehát egy tojás 60.75 grammot nyomott. A tojásokért bevettek 1679.55 márkát, vagyis körülbelül 2015.40 koronát, vagyis egy tojásért átlag 6.68 pfenniget, cca 7.8 fillért. A tulajdonos fonszám szokta eladni a tojást és egy fontban (1/2 kg) átlag 8.23 tojás volt.

A számadás a következő jövedelmezőségi adatokat tartalmazza:

Bevétel	
tojásból	1679.55 márká
baromfiból	797.12 „
A meglévő baromfi értéke	
1904. dec. 31.-én	868.— „
Összesen	3344.67 „
Ebből leszámítatik az 1904 január 1.-én megvolt baromfi értéke	796.— „
marad	2548.67 márká

Kiadások	
Takarmányra	1638.57 M.
Földbér (20 M.)	
gondozó egyénnek (300)	320.— „
Az épület törlesztése	141.70 „
Több bevétel	2100.37 „
Összesen	448.30 márká

Ez volt az első év. A következő évben a bevétel többlete megháromszorosodott. 1905-ben 28,296 tojást produkált a telep 1724.25 kg. súlyban, vagyis egy tojás 60.93 gramm súlyú volt. Ebből befolyt 2014.66 márká, vagyis cca 2400 korona; tehát egy darab tojásért átlag 7.12 pfennig, 8.4 fillér.

A számadás a következőket mutatja:

Bevétel	
tojásból	2014.66 márká
baromfiból	1009.12 „
az 1905. december 31.-én meglévő baromfi értéke:	
4 tenyésztyúk	
à 3 M.	12.— M.
18 vágni való kacsák	
à 4 M. = ...	72.— „
371 tyúk à 2.50 márká	927.50 „
6 pulyka à 7 márká	42.— „
13 kacsák à 3.50 márká	45.50 „
Összesen	1099.— „
Összesen	4122.78 márká

Ebből leszámítatik az 1904. december 31.-i baromfiállomány értéke és pedig:

7 kacsák à 3 márká	21.— M.
301 tyúk à 2.50 márká	752.— „
8 pulyka à 7 márká	56.— „
11 kacsák à 3.50 márká	38.— „
marad bevételi rovaton	3255.78 márká

Kiadások	
Takarmányra	1481.25 M.
Földbér és gondozás	320.— „
Épület törlesztésének hányada	141.70 „
Összesen	1942.95 márká

Tiszta bevételi többlet 1312.83 márká

A baromfiudvar részére hetenként átlag 0.50 q búzát, 0.75 q zabot, 0.25 q korpát és 70 liter tejet és azonkívül 3 hetenként 0.50 q Spralt-féle baromfitakarmányt használtak föl.

A fönti számadásban nem vették föl a baromfitelen levő gyümölcsfák emelkedett hozamát.

Azt hisszük, hogy ami gazdáinkat is érdekelheti ez a számadás, amely ugyan a göttingeni viszonyok között mutatja meg tisztán a baromfitenyésztés nagy jövedelmezőségét; de ha az itt mutatott számokat ami viszonyaink között érvényes számokkal helyettesítjük is, akkor is még tekintélyes tiszta jövedelemre lehet számítani az okszerű baromfitenyésztésből a mai értékesítési viszonyok mellett.

A cukorgyári melasse mint takarmányszer.

Ujabb időben a gazdák körében igen élénk érdeklődést keltett a cukorgyári melasse-nak vagy szörpnek, mint igen tápláló takarmányszernek a felhasználása.

Külföldön — különösen Német- és Franciaországban, — már másfél évtized előtt megkezdették a kísérletezéseket az állatoknak melasse-val való takarmányozásával. E szakkerületen, a tudomány szigorú ellenőrzése mellett, igen széles körben végzett hosszadalmas és pontos kísérletek olyan meglepő eredményekre vezettek, hogy a gazdák a melasse-t, mint kitűnő takarmányanyagot világszerte a legkedvezőbb fogadtatásban részesítették, ugyanarra, hogy azt a gyáraktól — mint nálunk a répaszeletet — előjegyzés útján foglalják le.

Hogy mennyire bevált külföldön a melasse-nak, mint takarmánynak a használata, bizonyítja az a tény is, hogy Németországban a hadsereg tüzérségi és lovassági lovai egy részénél, valamint Párisban az omnibusz részvénytársaság 1000 drb lovának a takarmányozásánál — mint abrakot — állandóan használják.

Ezek előrebocsajtása után ismerkedjünk meg a cukorgyári melasse anyagával; lássuk: miben áll annak tápláló értéke és miként kell azt takarmány gyanánt felhasználni?

Melasse (cukorszörp vagy szörplé) elnevezés alatt azt a sötét kávészínű sűrű folyadékot értjük, mely a cukorgyártásnál mint melléktermék gyűl össze, melyből a még benne lévő, körülbelül 50 százalék cukrot csak költséges eljárások (osmose stb.) útján lehetséges kijegeciteni.

Ez a melasse — nagy átlagban — a következő anyagokat tartalmazza:

Víz	20 százalék
Cukor	50 „
Nitrogén tartalmú anyag	10 „
Nitrogén-mentes anyag	10 „
Különbféle sók	10 „

Ezen anyag-alkatrészek közül — bár valamennyi hozzájárul az állat táplálásához — mégis a legfőbb szerepet a cukor játssza, mely az egész melasse mennyiségnek éppen felét teszi.

Hogy a cukor mily fontos tápláló anyag, kitérünk abból is, hogy úgy az emberek, mint az állatok táplálkozásánál az ugynevezett »szénhidrátok« csoportja játssza a főbb szerepet.

A különféle takarmányokban lévő megemészthető vagy tápláló anyagok a szervezetre gyakorolt élettani hatásuk szerint két főcsoportra oszthatnak, u. m. a testképzők és az erőképzők csoportjára. Előbbieknek feladata a test fejlesztése. Ide tartoznak a fehérje tartalmú takarmányok. Az erőképző anyagoknak az a feladata, hogy fenntartsák az állati test melegét (hőmérsékletét) és helyre pótolják a mozgás vagy teljesített munka által felhasznált erőt.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kékzölök és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálós ingek és kabátok.

Fürdő és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristof

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

1008

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyszőnyeg szakszerűen készítve, olcsó árban található.

Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipke függönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

Ide tartoznak a cukorfélék, a keményítő, zsír és a növényi rost. Ezek a szénhidrátok. Miután tehát a cukornak az erőképítő anyagok között ugyszólván a legfontosabb szerepe van, annál fogva a melasse, mint nagymennyiségű, vagyis 50 százalékos cukrot tartalmazó anyag a legnagyobb figyelmet érdemli. Igen fontos az a tény, hogy míg más cukoradó anyagokból cukrot csak az emésztés hosszas folyamata alatt képződik, addig a melasseban készen meglevő cukrot a szervezet azonnal felveszi s így annak hatása hamarabb érvényesül.

Miként az újabb időben végzett takarmányozási kísérletek bebizonyították, a cukor nemcsak mint erőt- és hőképző tápanyag fejlődési és fenntartási az állati test melegét és fokozza a munkaképességet. hanem tetemesen előmozdítja a hús, zsír és tejképződést is.

Hogy a melasse fokozottabb mértékben bír ezen tulajdonságokkal, ez kitűnik abból a kísérletből, melyet végeztek a nyers cukorral kevert takarmány etetés és ugyanannyi cukrot tartalmazó melasse-val kevert takarmány etetésével. Az eredmény sokkal kedvezőbb volt a melasse etetése, mint a nyers cukoré után. A melassenek ezt a fölényt a nyers cukor felett azoknak az anyagoknak az összhatása okozta, amelyek a nagy mennyiségű kész cukron kívül a melasse-ban jelen vannak. Ugyanis ezek az anyagok ingerlőleg hatnak az emésztési szervekre s így fokozzák az étvágyat, elősegítik az emésztést, minek következtében az állat anyagcseréjére igen kedvező befolyást gyakorolnak.

Azok a gazdák, kik a melasse-t hosszabb idő óta etetik, azt állítják, hogy a melasse-ban lévő ásványi sók hatása folytán a konyhasó használata mellőzhető.

Ily sok oldalú jeles tulajdonsága mellett nem csoda, hogy külföldön a melasse már több mint egy évtized óta általános elterjedésnek és közkedveltségnek örvend és hogy a melasse készítményeket ma már erőtakarmány címen hozzák forgalomba.

Hogy nálunk is ébred már az érdeklődés, kitűnik abból, hogy a nagyobb birtokosok és répatermelők a marosvásárhelyi cukorgyártól az idén már tetemes mennyiséget rendeltek, belátván azt, hogy az erőtakarmány címen forgalomba hozott készítményekben a tulajdonképeni tápláló anyagot — a melasse-t — kétszeres árban fizetik meg, a melasse-nak sűrű, folyékony állapotához viszonyítva.

De minthogy a kisgazdák is éppen olyan jó sikerrel és haszonnal használhatják, kötelességünknek tartottuk ez uton is felhívni figyelmüket arra a fontos takarmány szerre, mely mintegy »közgazdasági vívmány« hivatva van a gazdasági állatok után nyerendő jövedelmet emelni és az eddig takarmányozási célokra fel nem használt hulladékokat, mint polyvát, töredéket, füledt szénát stb. kitűnő takarmánnyá átváltoztatni.

id. Reoli Károly
cukorgyári tisztviselő, okl. gazda.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ Burgonyaetetés hasas kocákkal s rugott borjakkal. A burgonya keményítőértéke a keményítőtartalommal egyezik meg olyformán, hogy a 15% keményítőt tartalmazó burgonya keményítőértéke 15%, a 20% keményítőt tartalmazó 20% s így tovább. Ellenben a tengeri keményítőértéke a viztar-

talomtól függ, mely utóbbi az új tengeriben 26% zagy több, míg az öregben csak 13% vagy kevesebb. Utóbbi esetben 81,5% keményítőértéket tulajdonítunk a tengerinek. A burgonya tehát csak $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{6}$ annyit ér, mint a tengeri, de állandó értékviszony nincs közöttük.

A sertéssel nem célszerű nyers burgonyát etetni, részint mert így erősen izgatja a bélcsatornát, mi miatt csak keveset lehetne etetni, részint mert a sertés rosszul használja ki a nyers burgonyát, míg ellenben a főtt vagy párolt burgonya a legjobb sertéstakarmányok egyike. A hasas koca is sok főtt vagy párolt burgonyát kaphat, de csupán csak azzal nem éri be, mert a burgonyában alig van igazi fehérje, melyre pedig az ébrényeknek okvetlenül szükségük van. Ezért tehát korpát, darát s hasonló anyagokat is kell még a kocának adni s miután a burgonya, korpa s dara kevés meszet tartalmaz, iszapolt krétát is, pl. egy kávéskanálnyit fejkenként s naponta, ami csak akkor fölösleges, ha a kocák a szabadba járnak, mely esetben földévéssel, csontok rágásával stb. fűdözik messzükségletüket, 100 kg. élsúlyra vonatkoztatva pl. a következő adagolás felel meg a hasas kocáknak: 3 kg. főtt vagy párolt burgonya, 0,5 kg. buzakorpa s 0,3 kg. árpadara, 1,5 kg. szárazanyagot, 0,08 kg. fehérjét s 1,014 kg. keményítőértéket tartalmaz. Árpadara helyett még jobb lenne ugyanannyi lenmagpogácsát etetni, mert azzal 0,14 kg.-ra szaporítanak a fehérjét s azonkívül a szorulásnak is eleje vétetnék.

A marhával csak két éves kora után szabad nagyobb mennyiségű burgonyát etetni s így a rugott borjuk táplálásánál nem jöhet ez a takarmány tekintetbe. Ellenben ökrök, tehének s hizók bátran kaphatják, még pedig bizonyos mennyiségig nyersen, de tuzott burgonyaetetéskor szintén csak főzve vagy párolva. *Cselkő István.*

+ »Ujabb tapasztalok a mag- és dugványrépa elvermeléséről«, ez a címe H. Briem egyik, a »Blätter für Zuckerrübenbau« c. német szaklapban megjelent cikkének, melyből az tűnik ki, hogy a magrépán előnyös rajta hagyni a leveleket, nemcsak idő- és pénzkímélés szempontjából, hanem azért is, hogy a magrépában lévő cukrot késő tavaszig ott megtartsuk. Minden tízedfokkal több cukor úgy praktikus, mint fiziológiai okokból egyaránt előnyös.

Hogy a Briemtől ajánlott módszer gyakorlatilag is figyelmet érdemel, azt az említett cikkben közölt számok is bizonyítják, amelyeket oly célból közlünk, hogy a mi répamagtenyésztőink is ily irányú kísérletekre szánják rá magukat; az összes számadatok ugyanis a mellett bizonyítanak, hogy azokban a repákban akár anya-, akár dugványrépák voltak, konzerválódott legjobban a cukor, amelyeken az egész levézet sértetlenül meghagyatott.

Első példának szolgáljon itt a nagyban (több ha-on) W. Rosamtól végzett kísérlet; a dugványrépák október végén vermeltettek be és áprilisban vizsgáltattak meg:

	Dugványrépa eltéve levél nélkül	Dugványrépa levelestől
	I.	II.
k i s é r l e t		
cukor a repában	14,7	15,0
	160	15,8

Nagy bizonyító erejűek a H. Briem-től magától nagyban végzett kísérletek, mert ezekenél a kísérleteknél az egyes anya- és dugványrépák külön külön kerültek megvizsgálásra és világosan kitűnt, hogy a levéstől eltett repák-

ban kisebb volt a cukorvesztés. Röviden csak ennyit az összeredményről. Tavasszal találtott 17% cukron felül:

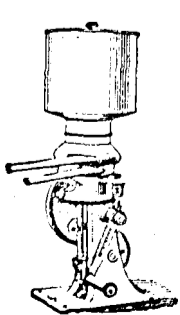
	Level- től darab	Level nélkül eltéve darab
Wohanka I-nél	200 drb közül 124	81
II-nél	1000 " " 407	321
" dugványrépánál	500 " " 143	46

Vagyis 1700 darab repából levelestől eltéve 574 darab találtott 17%-nál magasabb cukorfokkal, míg levél nélkül elvermelve csak 451.

A répa elvermelésénél a földolog a sok föld. Egy-két méter szélességben 30—40 cm. mély gödröt kell kiásni és abba a repákat sorjában levelestől elrakni. Az egymás mellett fekvő repákra kb. 5 cm. vastag földréteget teszünk. arra ismét egy másik sor repát. a repát fordított helyzetben rakva le, vagyis a fejét oda, ahol az elsősorban a farka volt, erre ismét föld jön stb. Ilyen réteg 4 jön egymás fölé és télen vastagabban lesz felül betakarva. Egyetlen egy répa sem rothadt el a fenti kísérleteknél. Az idén sok német magtenyésztő teszi meg a fenti kísérletet. *Gy.*

+ A malacok bénasága és pusztulása. A malacok bénulása és pusztulása gyakorta a hasas és szoptató kocák túl bőséges táplálására vezethető vissza. Hasas és szoptató kocákat nem kell csupán száraz takarmánnyal táplálnunk, de a száraz takarmány mégis tulsúlyban legyen. Sok kisebb disznótényészetnél árpa mellett kevés zabbal tartják a hasas és szoptató kocákat. Ha az állatok az egész szemekkel való etetéshez nincsenek hozzászokva, úgy a szemeket meg kell darálnunk. Ajánlatos azonban, ha naponként egy kis adag foszforsavas takarmánymeszet adunk hozzá. Egészséges malacok szerzése céljából ajánlatos, hogy a hasas kocák meglehetősen mozgást végezzenek. Ahol nem részesülnek ezen mozgásban, ott ne számítsunk erőteljes és életerős malacokra. Több ízben állították, hogy a malacok bénulása és pusztulása csak új, cementalappal bíró istállóba való áthelyezésük után következett be. Ily esetben deszkafekvőhelyek elhelyezése jó szolgálatot tett. Továbbá ilyen új istállóban a szellőzésre is sulyt kell fektetnünk. Emellett azonban nem szabad az ólakban húzatnak lenni. A deszkafekvőhelyeket gyakran kell eltávolítanunk, hogy a padlózatot alaposan megtisztíthassák. Malac bénaság ellen egyes vidék gazdái sikerrel adtak a malacoknak 1—2 kávéskanálnyit hal-májolajat naponta. Megfigyelhető volt az is, hogy az olyan tényészetekben, melyekben a kocákat korán, esetleg már 5 hónapos korukban eresztik a kan alá, a malacok kevésbé jól fejlődnek.

+ A tehének elapasztásáról. A tejelés, a borjuzás előtt 1—2 hónappal rendszerint megszűnik. Némely tehen azonban röviddel a borjuzás előtt is tejet ad. Nem helyes a tejkiválasztást a vemhesség végén erőszakolni. Ellenkezőleg, arra kell törekednünk, hogy olyan teheneknél, amelyeknél a tej nem akar elapadni, a tejelést meggátoljuk. Ha egy tehenet a borjuzásig fejünk, úgy több tejet nyerünk ugyan, de ez a tejtöbblet nem ér fel az anyakárral, mely abban nyilvánul, hogy az anyatej mellett a borju fejlődése hátramarad. Legjobb etetés mellett sem szabad nagyon vemhes teheneknél a tejelési idő meghosszabbítására törekednünk. Aki az utódokra sulyt fektet, olyan teheneknél, amelyek a borjuzás előtt a tejeléssel nem képesek felhagyni, arra kell

Teljes tejszövetkezeti berendezéseket,

kézi-erő- és turbina-hajtásra, ugyszintén mindennemű tejjgazdasági gépeket és eszközöket tejszállításhoz, vaj és sajtygyártáshoz legelőnyösebben szállít az

Első magyar tejjgazdasági gép- és eszközgyár

1660 FUCHS és SCHLICHTER, Budapest, VI., Jász-utca 7. szám

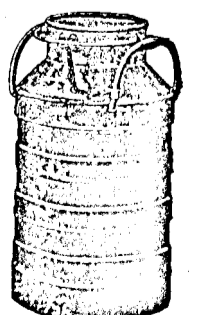
KÜLÖNLEGESSÉG:

„Svéd Globe Separator.“

Tejtelepek és tejszövetkezetek által termelt vajat évi kötés mellett korlátlan mennyiségben legmagasabb áron veszünk át.

Árjegyzékek, költségvetések, tervek ingyen és bérmentve.

törekednie, hogy ezt csökkentse és lehetőleg a teljes elapasztást előidézzék. E célból az ember egy-egy fejési időt átugrik, emellett azonban mindég a teheneket teljesen ki kell fejni. Helyén van továbbá, hogy a takarmányt szűkebbre fogjuk, anélkül azonban, hogy a tehéntől a kellő táplálékanyagot elvonják. Oly gazdaságokban, amelyekben erőtakarmányt adnak, azon tehenektől, amelyeknél a tejelés nem csökken, az erőtakarmány egy részét el kell vonnunk. Ha a tehenek mindég istállóban vannak, úgy nagyon ajánlatos a szóbanforgó állatokat naponként kissé körüljártatni, vagy őket egy alkalmas szabad tere bocsátani, ahol azonban más állatok ne essenek terhére. Cséky mozgás által, amely a nagyon vemhes teheneknek is előnyére válik, szintén a tejadás csökkentése érhető el. Csak oly teheneknél, amelyek korai elapasztáshoz hajlamot mutatnak, kell oda hatni, hogy egyenletes fejéssel a tejadás időtartamát meghosszabbítsuk, anélkül azonban, hogy tulságba vinnők ezt. Mindenesetre azonban ebben a tekintetben nagyon is elővigyázatosak legyünk, mert némelykor betegségi hajlamok is lehetnek előidézői a korai elapasztásnak és ilyen állatok esetleg a tenyésztésből továbbra kiküszöbölhetők. Előhási teheneknél azonban az apasztás korai fellépését, ha ez a második borju előtt már korán válik észlelhetővé, nem véljük kedvezőnek. Törekedjünk a teheneket, amelyek a második borjuzás előtt vannak, a borjuzás előtti 6—7 hétig fejni, ami mellett zamatos erőtakarmánnyal kell őket ellátnunk.

EGYLETI ÉLET.

Meghívó.

Az „Erdélyi Gazdasági Egylet” igazgatóválasztmányára december hó 4-én, (kedden) d. u. 3 órakor Kolozsvárt, a vármegyeház kistermében ülést tart, melyre az i. választmány tagjait tisztelettel meghívja

az elnökség

Tárgyak:

1. Mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása.
2. Gazdasági akadémiai ösztöndíjak ügye.
3. Kereskedelemügyi minister leirata helyi érdekű vasutak ügyében.
4. Jogtanácsos jelentése.
5. Jelentés folyó ügyekről.
6. Ülés napjáiig beérkezett tárgyak és indítványok.

KORMÁNYINTÉZKEDESEK.

Az arankás lóheremagról.

A m. kir. földművelésügyi minister valamennyi gazdasági egyesülethez a következő leiratot intézte: A fehérvármegyei gazdasági egyesület hozzám intézett feliratában kifejezést adott azon nézetének, hogy lucerna és lóhere termésünket veszélyeztető aranka mind inkább való elterjedésének oka abban keresendő, hogy a lucerna és lóheremag tisztító vállalatok, a hozzájuk tisztításra beküldött arankás magvak megtisztításából eredő hulladékot a beküldőnek visszaadják, miáltal ezen

arankás hulladéknak forgalomba hozatalát nagyon előmozdítják, mert a legtöbb kereskedő ezt a hulladékot, mint II.-od és III.-ad osztályú lucerna illetve heremagot elárulítja és ezt mint olcsóbb árut rendszerint a kisgazdák vásárolják meg, kik tudvalevőleg nem igen törődve az áru minőségével csak, annak kisebb árára vannak tekintettel.

A nevezett egyesület tehát rámutatva ezen helyzetre, azzal a kérelemmel fordult hozzám, kötelezzem ezeket a tisztító vállalatokat, hogy a tisztítás után visszamaradó hulladékot semmisítsék meg.

Midőn erre a nevezett gazdasági egyesülethez intézett rendeletem másolatát — tekintettel az 1898. évi február hó 24-én 10.400 szám alatt kiadott és a gazdasági egyesületekhez intézett körrendeletben foglaltakra — az egyesületnek tudomás és hasonló szives eljárás követése végett megküldöm, egyszersmind felkérem, hogy amennyiben ezen veszedelmes baj meggátlása végett különleges intézkedések megtételét szükségesnek találná, ez iránti javaslatait terjessze előm annál is inkább, mert úgy szakközveim jelentéseiből, mint az 1895. évi XLVI. t.c. alapján elbírálandó kihágási ügyek tárgyirataiból magam is meggyőződtem arról, hogy az aranka terjedésének megakadályozására és a kisgazdák érdekeinek az üzérkedők visszaéléseivel szemben való megvédése végett, az eddigieknél hatékonyabb eszközöket kell alkalmaznom.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Karakuljuhbehozatal.

Hirt adtunk arról annak idején, hogy Adametz tanár az osztrák gazdák részére néhány száz darab bokarai eredeti karakuljuh importját szervezi és hogy Duré nevű asszisztensét küldi ki Bokharába, hogy kitűnő minőségű juhokat szerezzen be ott a bárányozás idejében.

Adametz tanár most arról értesíti a gazdákat, hogy Duré úti előkészületeit immár megtette és a földművelésügyi minisztertől 2000 korona utazási segélyt kapott, úgy hogy semmi akadálya nincs már annak, hogy a jövő hónapban rendeltetési helyére elutazzék. Fölhívja már most Adametz tanár mindazokat az osztrák gazdákat, akik annak idején ezen juhimportnál való részesedésüket bejelentették, hogy a juhoknak kilátásba helyezett 200 korona hozzávetőleges darakonkénti árának 20%-át, vagyis minden megrendelt darab után 40 koronát december hó első harmadában helyezték letétbe egy bécsi bankháznál, mivel közelfekvő okokból kifolyóan nagyobb pénzüsszeget erre az útra vinni nem tanácsos. A fennmaradó 80%-ot, vagyis darakonként 160 koronát a jövő évben kell majd lefizetni.

Adametz tanár most is utal arra, hogy még eddig sehova sem vittek karakuljuhót olyan jó beszerzési eljárással, mint aminőt Duré követni fog. Ő ugyanis csak olyan anyajuhokat fog venni, melyeknek tenyészértékét a lölük ellett bárányokból lehet tárgyilagosan és abszolút biztossággal megállapítani. Ezen célból határozta el magát a néhez téli utazásra, aminek eredményét biztositja az is, hogy Adametzéknek sikerült megszerezni a bokharai vidék és nép legjobb és legbefolyásosabb ösmerőinek segítségét is.

Úgy látszik tehát, hogy az Ausztriába való karakuljuhimport a megvalósulás biztos útján van és Ausztria néhány hónap múlva olyan juhajtával lesz gazdagabb, amely az edavaló gazdáknak nagy előnyére lesz. Tudjuk, hogy az E. G. E. kezdeményezésére Darányi minister elhatározta, hogy a mi gazdáink részére is szervez karakuljuhbehozatalt és az E. G. E.-hez megfelelő számú bejelentés történt is már. Kívánatos tehát, hogy ez a mi behozatalunk semmiképpen se, se a behozatal minőségét, se annak idejét illetőleg ne álljon az osztrák behozatal mögött, mert mindkét körülmény igen nagyfontosságú arra a haszonra nézve, amelyet el akarunk érni a karakuljuhval, amelynek tenyésztése a mi viszonyaink között kiválóan nyereséges lehet.

— Az O. M. G. E. újjáalakított tisztikara Forster Gézának, az O. M. G. E. nagyérdemű igazgatójának nyugdíjba vonulása következtében az egyesület igazgatóválasztmányára az igazgatói állásra Rubinek Gyulát, az eddigi ügyvezető-titkárt választotta meg egyhanguan. Azt hisszük, meglepéssel tölthet el nálunk is mindenkit ez a választás, amely az ország első gazdasági egyesületének élére egy arra teljesen rátermett és eddigi agrárpolitikai működésével is kiváló érdemeket szerzett egyént emel. Az ügyvezető-titkári állásra Jeszenszky Pál eddigi titkárt választották; aki ebben az új, nagyobb hatáskörrel és felelősséggel járó állásban is bizonyára méltó utódja lesz Rubineknek. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének ügyvezetője Szilassy Zoltán lett, aki a szövetségi tagokkal való érintkezés folytonos fokozódása következtében ennek a kiváló fontosságú állásnak betöltésére a legalkalmasabb lehet. Örömmel és szívből üdvözljük Buday Barnát, a fényes tollu publicistát mint az O. M. G. E. szerkesztő-titkárát. Az agrártörekvéseknek publicistája volt Buday eddig is, ezeknek a törekvéseknek erős munkása lesz ezentúl a leghivatottabb helyen ismét az O. M. G. E.-ben; ezeknek a törekvéseknek lesz ékes szavú kifejezője a leghivatottabb orgánium, a Köztelek szerkesztésével.

— Szeszfűzői tanfolyam szeszgyárvezetők részére. A kassai m. kir. gazdasági akadémián tíz hétre terjedő szeszfűzői tanfolyam rendezetik. A tanfolyam 1907. évi február hó 1-én veszi kezdetét és április hó 15-éig tart. A tanfolyam célja, mezőgazdasági szeszgyárak részére gyárvezetőket gyakorlatilag és elméletileg kiképezni.

A tanfolyamra felvétetnek azok, akik 18. életévüket már betöltötték; hatósági bizonyítvánnyal beigazolni tudják, hogy legkevesebb egy szeszfűzési idényben szeszgyárban mint gyakornok alkalmazva voltak és felvételi vizsgával igazolják, hogy a szeszgyártás gyakorlatában kellő jártassággal bírnak. Ugyancsak felvételi vizsga alapján kell beigazolniok azt, hogy a magyar nyelvben jártatosak, írni, olvasni és számolni tudnak. Részt vehetnek továbbá a tanfolyam a m. kir. gazdasági akadémia és a m. kir. gazdasági tanintézetek végzett hallgatói.

== Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök ==

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

== „Eredeti Kalmár-rosták” és heremagtisztító gépek. ==

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszertől 11-féle nagyságban különböző szerkezetűbe a gazda minden követelményének legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelőlő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtórőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk. 1274

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. — Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve. — Sürgőnycim: Kalmár-rostagyár.

A tanfolyamrs legfeljebb 25 (huszonöt) jelentkező vehető fel; előnyben részesülnek azok, akik gépkezelői szakvizsgát is tettek.

A tanfolyam hallgatói a szeszgyárban előforduló összes munkákat végezni kötelesek, kötelesek továbbá a szeszgyártás elméletéből és a szeszadó törvényekről tartott előadásokat szorgalmasan látogatni, a szeszgyártás ellenőrzéséhez szükséges vizsgálati módszerek elsajátítása végett a laboratoriumi munkálatokban részt venni. A tanfolyam befejezésével a résztvevők gyakorlati-és elméleti vizsgát tesznek, amelynek eredményéről bizonyítványt nyernek. Tandíj 44 (negyvennégy) korona, laboratoriumi díj 10 (tíz) korona. A jelentkezők élelmészükéről és lakásukról saját maguk tartoznak gondoskodni. Előjegyzéseket 1907. évi január hó 5-ig elfogad a kassai m. kir. gazdasági akadémia igazgatósága, ahol egyúttal bővebb felvilágosítást is lehet nyerni.

— **Szeszfőzői tanfolyam gazdatisztek és szeszgyár-tulajdonosok részére.** A kassai m. kir. gazdasági akadémián 1907. évi január hó 5-től 20-ig szeszfőzői tanfolyam tartatik gazdatisztek és szeszgyár-tulajdonosok részére. Ezen tanfolyam célja; megismertetni a résztvevőkkel a szeszgyártás elméletét és a szeszgyártás terén felmerült újabb vívmányok, az ellenőrző vizsgálatok végrehajtását és a moslék értékesítését. A tanfolyamon résztvehet minden gazdatiszt és szeszgyár-tulajdonos, a ki legkésőbb folyó évi december hó 25-ig a kassai m. kir. gazdasági akadémia igazgatóságánál ebbeli szándékát levélben bejelenteni. A tanfolyam csakis az esetben fog megtartatni, ha legalább is tíz résztvevő jelentkezik. A jelentkezők a tanfolyam megtartása vagy meg nem tartásáról a jelenkezési határidő leteltével azonnal kiértékelnek. Tandíj 40 (negyven) korona, laboratoriumi díj 10 (tíz) korona. Bővebb felvilágosítással szolgál a kassai m. kir. gazdasági akadémia igazgatósága.

— **Kendervetőmag-beszerzés.** A kendertermesztéshez megfelelő vetőmag beszerzését a természetőknek megkönnyítendő, a m. kir. földművelésügyi miniszter az 1907. évi vetés céljára eredeti olasz (bolognai) kendervetőmagról gondoskodott, amely, míg a készlet tart, az alábbi árakon és feltételek mellett kapható a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél (Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám). A kendervetőmag kedvezményes ára Budapest, nyugoti pályaudvarról (50 kg. súlyú) zsákonként a következő: 1—2 zsák megrendelésénél zsákonként 25 korona, 3—10 zsák megrendelésénél zsákonként 30 korona. A ezen mennyiséget meghaladó rendelésnél a hozzávetőleges beszerzési ár 40 korona számítatik, a tíz zsákot meghaladó rendelések azonban csak akkor fogantatosíthatnak, ha a kisebb mennyiségekre szóló rendelések kielégítése után még készlet áll rendelkezésre. A szállítási költségek a fent jelzett állomásra bár mely mennyiség rendelésénél a megrendelőt terhelik. A szállítási költségek csökkentése végett tehát célszerű, ha a természetők az ugyanazon vasúti állomásra irányítandó mennyiséget együttesen rendelik meg. Amennyiben hatóságok, gazdasági egyesületek, gazdákörök vagy szövetkezetek több természető részére együttesen tesznek megrendelést, az árak megállapítása a szétosztásra kerülő tételek nagysága szerint történik, miért is a megrendelésben részletezni s a hatóság vagy egyesület által igazolni kell, hogy kinek minő mennyiség fog kiadni, a megrendelő egyúttal felelős a szétosztásnak a bejelentéshez képest való fogantatosításáért. A kendervetőmagra való megrendelések 1906. évi december hó 15-ig közvetlenül a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez intézendők. A megrendelési határidő leteltével a szövetkezet értesíti a feleket a rendelkezésükre bocsájtható mennyiségről s ezt a vételárnak, vagy a vételár utánvételezésre való felhatalmazásnak 1907. évi január. 15-ig a szövetkezethez való beérkezése

után elküldi. Ha a vételár vagy az utánvételezésre való felhatalmazás 1907. január 31-ig be nem érkezik, a megrendelés hatályát veszti. Az együttes megrendelések szintén csak a vételár előzetes beküldése vagy utánvét mellett fogantatosíthatnak. Megrendelések csakis teljes zsákra vétetnek figyelembe.

— **A román állatesempészet ellen.** Az O. M. G. E. állattenyésztési szakosztályában a román állatesempészet tárgyában a következő határozati javaslatot terjesztette elő *Jeszenszky Pál* előadó:

Mondja ki a szakosztály, hogy:

1. A román állathatárzár fenntartását és annak szigorú keresztülvitelét a magyar állattenyésztés és állategészségügy elsőrangú fontos kötelezményének tartja, ez okból feliratilag fordul a földművelésügyi miniszterhez a határzár legszigorubb fenntartása és annak lelkiismeretes keresztülvitelére érdekében.

2. Szigorú vizsgálat indítását tartja szükségesnek a csempészetek felderítése és megterelésére. E vizsgálat keretében a már érvényben levő törvény értelmében vétessék számba a román határszéli községek állatállománya és tartassék hatóságilag nyilván. Ugy a nyilvántartások vezetése, mint a marhalevelek kezelése megbízható egyénekre bízandó s ezek működése a járási, törvényhatósági és állategészségügyi közegek által szigorúan ellenőrzendő.

3. A határvédelmet teljesítő csendőrség és pénzügyőrség szaporítandó, a részükre kidolgozott állategészségügyi utasítások revidiálódók oly módon, hogy a csendőrség és pénzügyőrség jövőbeni feladatának tartsa az állatesempészetek megakadályozását és felderítését. A csendőrség és pénzügyőrség az elkobzott állatok elárverezéséből és a büntetéspénzekből befolyó pénzekből jutalékban részesítendő.

4. A határszéli községek és nagyobb huszfogyasztó helyek mészárosai és hentesei az eddiginél szigorubb hatósági felügyelet alá helyezendők.

5. A határszéli községek lakóinak gazdasági elmaradottsága jelentékenyen elősegítvén a csempészetet, a földművelésügyi miniszter keressen módot ezen községek silány állattenyésztésének nivoja emelésére s könnyítse meg részükre a legteljesebb határszéli havasok magyarországi részén.

6. Hasonló irányú felterjesztést intéz a belügyi és pénzügyminiszterhez is, rámutatva a román állatesempészet pénzügyi és közgazdasági hátrányaira.

A javaslat 3-ik pontját Proper Samu azzal a módosításával fogadta el a szakosztály, hogy intézkedés történjék arra nézve, miszerint az elkobzott csempészt állatok elárverezése nagyobb piacokon eszközöltessék.

A 4-ik és 5-ik pontok elfogadtattak, az 5-ik pont azon módosítással, hogy a legelők beadásakor azon községek részesüljenek előnyben, amelyek juhtenyésztéssel foglalkoznak.

A javaslat 6-ik pontja azzal a módosítással fogadtatott el, hogy a csempészt állatok elkobzásánál közreműködő közegek felelőssége kimondassék.

— **Értesítés a komló-eladási árákról.** A segesvári komlótermelő szövetkezet a következő árákról értesíti a termelőket: *Segesvár:* 40—80 kor., *Saaz:* saazi 180—220, idegen 110—120 kor., *Nürnberg:* 80—130 márka 50 kilogrammonként.

— **Budapesti szeszárok.** Az Első Alföldi Cognagyár Részvénytárság és Szeszfinomítógyár heti üzleti jelentése szerint az árak Budapesten: Finomított szesz adózva nagyban 148 kor. kicsinyben 152 korona. Finomított szesz adózatlanul nagyban 48.50 kor., kicsinyben 52.50 kor. Nyers szesz adózva nagyban 145 kor., kicsinyben 148 korona. Denaturált szesz nagyban 40 kor., kicsinyben 42 korona. A finomított szesz árak igen szilárdak, mert a készletek egyelőre csekélyek.

— **Gazdatiszti állást keres egy, a kolozsvári gazdasági tanintézetet jeles sikerrel végzett, 18 évi gyakorlattal bíró 38 éves, nős**

gazdatiszt, ki jelenleg egy nagyobb uradalomban, mint intéző tiszt működik. Viszonyok változása miatt jelen állását elhagyni óhajtja, — s hasonminőségűvel fölcserélni. Új állását 1907. év március hó 1-től bármikor elfoglalhatja. — Cim a kiadóhivatalban.

— **Családi ügyekbe nem szabad beavatkozni.** Ez a felfogás uralkodik minden ország művelt társadalmában. De megtörténik ennek a tiltó parancsnak a hatálya, ha a közegészségügyről van szó. Ilyen esetben kötelesség a beavatkozás! A közegészség tizparancsolatának első szabálya az, hogy minden őricsalád teájához az *Első Alföldi Cognagyár r.-t.* kecskeméti főzdejéből rendeljen páratlan zamatu, a rumot pótló tulipánlikört. Kivánatra a »Barack Hiradót« is ingyen küldi a gyár vezetősége.

1709
— **Új, nagy sikert mutat fel úgy a gazdaság, mint a gyümölcs- és bortermeletés terén a Bécsben, Frankfurtban, Berlin, Páris és Minskben (Oroszország) székelő közismeretes Ph. Mayfarth & Co. gépgyár — cég.** Az ideki kiállításokon: Mailandban a »Grand Prix«, Karlsruheban arany éremmel, Dongeban (Fanciaország) bronz-éremmel, Kalugaban (Oroszország) arany éremmel, Nymegenben (Hollandia) arany-éremmel, Leonban (Spanyolország) arany-éremmel, Welsben a bronz állami éremmel, Leobenben elismerő oklevéllel, Marburgban elismerő oklevéllel, Zwettiben diszoklevéllel, Bruckban ezüst-éremmel és Villachban első díj gyanánt a nagy arany-éremmel lett kitüntetve, úgy hogy kitüntetései a mai napig az 592 számot érték el.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a kedvező feltételű kölcsönnyújtása és előékeny eljárása révén kitűnő hírnevű

„Nagyszeheni földhitelintézet“

részéről, **Kolozs és több szomszédos megye területére ingatlan jelzálog kölcsönök**

„kizárólagos ügynökségével“

bizattam meg.

Ebbeli működésomban legkedvesebb kötelességem, hogy a bizalomteljesen hozzám forduló feleknek a lehetőségig gyors és költséget kímélő eljárással szolgálatára legyek.

Bármennyű felvilágosítással, útbaigazítással készségesen, díjmentesen szolgálok.

Különös előnye eljárásomnak, hogy minden kölcsönvevő bármily elhanyagolt birtok- és teher viszonyai véglegesen rendezetnek.

Egyidejűleg óva intem a n. é. közönséget akár helybeli — akár budapesti — vagy vidéki pénzközvetítő csábító hirdetéseknek vagy csaladó ügynököknek, — amelyek ilyenmű jelzálogkölcsönt pénzintézetek közvetlen megbízását nem igazolják — fel nem ülni, mert ezek eljárása teljesen megbízhatlan, időt vesztő és minden esetben, akár eredményes, akár nem, terhesen költséges.

Teljes tisztelettel

1243

Erdélyi erdő-faanyag és bányaügynökség.
Gombos Benő Kolozsvár, Malom-u. 16. sz.

Ugyanott discret és legmegbízhatóbb módon **hérés magánházak, építési feltek, földbirtokok eladása** és vétele a legkedvezőbb feltételekkel, valamint **birtokbirtokok lebonyolításnak.**

A
Magyar Jelzálog Hitelbank
képviselősege

Kolozsvárt, Jókai-utca 2. sz. alatt (gr. Rhédey-ház I. e.)

Az intézet alaptőkéje 40 millió korona zaloglevélkölcsönök

nyújt földbirtokra és nagyobb városokban fekvő házakra 4%-os és 4 1/2 %-os zaloglevelekben.

A jelzálog felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ bizalmi ferdal adnak véleményt. 1001

AZ ADRIAI BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT
alapított 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 116 millió korona.

A magyarországi igazgatóság intézője:

Br. PODMANICZKY FRIGYES.

E társulat, mely 65 éves fennállása óta 470 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett; tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kihazasítási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség

Kolozsvárt:

Szekula Akos

vezérfelügyelő. (1003.)

Hirdetmény Szakiskola felvételre.

A gödöllői baromfitenyésztő-munkásnöket képző m. kir. iskolán 1907. évi január hó 31-én kezdődő egy éves tanfolyamra ezennel pályázat hirdettetik.

A tanfolyam célja kizárólag női növendékeket a baromfi tenyésztés minden ágában általában, de különösen nagyobb baromfitenyésztési telepek körül előforduló mindenféle munka ellátására gyakorlatilag kiképezni.

Az iskola a m. kir. földmivelésügyi miniszter felügyelete alatt áll.

Az oktatás főleg gyakorlati; a növendékek az iskola telepén előforduló és a baromfitenyésztéssel kapcsolatos mindenféle, valamint kerti munkát végezni kötelesek

Felvétel iránti bélyeges kérvények a m. kir. földmivelésügyi miniszterhez címezve az iskola vezetőségénél Gödöllőn (személyesen vagy posta útján) legkésőbb folyó évi december hó 31-éig okvetlenül benyújtandók.

Hiányosan felszerelt vagy elkésve benyújtott kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Felvételi feltételek:

1. 16 évet betöltött és 30 évet meg nem haladt életkorúak igazolása (születési bizonyítvány.);
2. erős, egészséges testalkat igazolása orvosi bizonyítvánnyal;
3. a magyar nyelv tudása;
4. annak igazolása, hogy a belépni óhajtó irni, olvasni tud (elemi iskolai bizonyítvány.);
5. kiskorúaknál szülői vagy gyámi nyilatkozat arra nézve, hogy a felvett növendék az

iskola kötelekéből nyomos ok nélkül el nem távozik;

6. védhímlő oltási bizonyítvány.

Megjegyeztetik végül, hogy az iskolánál ezidő szerint 10 hely van rendszeresítve, melyek egyenkint 480 korona állami ösztöndíj élvezetével vannak egybekötve.

Bővebb felvilágosítás az iskola vezetőségénél Gödöllőn nyerhető.

Gödöllő, 1906. november hó 7-én.

1810

Az iskola vezetősége.

Cickekét
mindennemű nyomtatványhoz
Szép és tiszta kivitelben
pontosan és olcsón
Fischer'sipót
Híradó-nyomtatványok - Művészetek
Budapest
Vás-utca 7. szám
Válassz megrendeléseket is pontosan és közölközzélnek

FIUMEI KÁVÉBEHOZATALI TÁRSASÁG
kolozsvári főktelpe Mátyás-király-tér 12. (Telefonsz. 475.)
o o o o o Óránként friss pörkölés. o o o o o

Világhírű „SOERABAJA” kávékeverék

Valódi „TÖRÖK” kávé, 1 kilogramm 3 korona 80 fillér.
o o o Zamatja és kitűnő íze felülmulthatatlan. o o o

Tea és Rum különlegességek.

Gazdák Biztosító Szövetkezete
BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.
Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Alapítványok a kormány hozzájárulásával	1,953.240.-
Tartalékok	601.263.93 "
Összesen:	2,554.503.93 K.
1901. évi fölösleg	90.349.- K.
1902. " "	59.782.26 "
1903. " "	109.331.73 "
1904. " "	72.438.23 "
1905. " "	61,730.60 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt. tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítésben részesülnek. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részeltetnek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatvánnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013

az igazgatóság.

Törvényesen védve: Minden utazás és utánnyomás büntetendő, törvény-nemtudás, nem mentés!

Bíró: Vádolt, Ön az egész és utolsó pénz-céltalanul, érték és határ nélküli szerekre pazas rolt, dacára annak, hogy úgy mint mindenki, Ön is tudhatta, hogy Thierry-féle balsam és centifolia-kenőcs a legmegbízhatóbb és a leghatásosabb szerek minden esetben és ezt a köszönőlevelek ezreivel lehet bizonyítani.

Vádolt: Sajnos, többször hagytam magamat félrevezetni és minden nekem felkínált érték- és hatás nélküli szerhez folyamodtam, amit azonban öszintén sajnállok.

Bíró: A tudatlanság a törvény szerint nem menthető, vagy igazoló ok. Miért nem hozta meg magának Thierry gyógyszerészől Pragra-dából a köszönőlevelek ezreit tartalmazó füzetet, amit bárki is ingyen és bérmentve megkaphat?

Vádolt: Ez a körülmény, sajnálatra, előttem ismeretlen volt.

Bíró: Azon kikötéssel, hogy e mulasztást a jövőben pótolni fogja, most felmentem azon vád alól, hogy az ön maga és családja iránti gondosságot elmulasztotta. De ígérje, hogy jövőben óvakodni fog lépre menni és nem veszi majd a sokféle hatás nélküli haszontalan szereket és hamisítványokat s csakis a Thierry-féle balsamot és centifolia-kenőcsöt fogja meglepő hatásuaknak tartani. Az egészség törvényeit okvetlen be kell tartanunk, mert ezek elhanyagolása betegségek és a szervek elgyengülése által bűnhődnek. Az emberiség segítségére, a betegségek és fájdalmak lecsillapítására legbiztosabban Thierry szerrel szolgálnak és senkinek sem kell tovább hiábavalóan szenvedni, ha ezen olcsó szerek mindig a háznál vannak és állandóan alkalmazzák.

A Thierry-balsam páratlan szer köhögés, katarrus, mell-fájás, tüdővész, toroklob, rekedtség, bronchitis, májelfajulás, gyomor-görcsök, kolika, emésztési zavarok és különösen influenza ellen és biztos gyógyulást hoz mindenkinek.

Ára 12 kts-, vagy 6 dupla-üveg, vagy pedig egy nagy különlegességi üvegnek 5 korona bérmentesen.

Thierry centifolia-kenőcse a

netovábbja a szereknek sebek és gyulladásoknál, mell és mellkemenyedéseknél, keléseknél, sérüléseknél, karbunkulusoknál, kelvényeknél, hólyagoknál és gyermekfeltöréseknél. Megpuhit és megnyit minden szálkát vagy a testbe jutott idegen dolgot. Idejekorán alkalmazva megakadályoz minden vérmérgéztést és feleslegessé tesz minden operációt. Egy tégely ára bérmentve 3 korona 60 fill.

A tájékoztató füzetet ezernyi elismerőlevéllel bárki is ingyen és bérmentve megkapja.

A szerek szétküldése csakis a pénz előzetes beküldése vagy utánvétel mellett történik.

Megrendelési cím:

THIERRY A. gyógyszerész Pragra. Rohitsch-Sauerbrunn mellett.
Kapható: Török József és dr. Egger J. L. gyógyszerészeknél Budapest, Vértes Lajos gyógyszerésznél Lugoson és minden nagyobb gyógyszerárban és drogueriarban. 1723

Allein echter Balsam aus der Schutzengst-Apothek des A. Thierry in Pragra bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Törlesztő kölcsönök.

Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank

Részvénytársaságnál

Kolozsvárott, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)

igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók föld-birtokok és városi bérházakra.

Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokiv - Bérházaknál a telekkönyv, házbéradó vallomás hitelesítve és az épület vázrajza. - Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas összegig kaphatók. - Becslési költség csak nagy összegű kölcsönöknel számítatik, kissebekenél az eljárás díjmentes. - Ugyanőkök közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál az

Igazgatóság.

Hivatalos órák d. e. 9-1 óráig.

1501

Gyors és olcsó lebonyolítás.

GŐZEKÉKET,

= GŐZ-UTIHENGEREKET =

1758

és

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legtökéletesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50

BUDAPEST—KELENFÖLD

a vasútállomással szemben.

ELŐNYÖS FELTÉTELEK

Teljes 100-es arfolyam.

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Alló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.
 Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gáz-
 gépek szivó-, világító- és kohó-gázüzem számára.
 Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű
 gőzkazánok, különböző nagyságban és rendszerben.
 Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.
 Hűtőtelepek és jéggyárak.
 Gépberendezések malmok, téglagyárak, olaj-
 gyárak és kékfestő-gyárak részére.
 Hidraulikus sajtók különböző nagyságban.
 Borsajtók és szőlőzúzók.

1475

Hirdetéseket jutányos áron felvállal a lap kiadóhivatala

BUDAPESTEN

AZ EGYETLEN

FÜGGETLEN

E. LENZÉKI

nagy napilap

'AZ UJSÁG'

Előfizetési ára:

Egész évre . . . . . 28 kor. — fill.
 Fél évre . . . . . 14 " — "
 Negyedévre . . . . . 7 " — "
 Egy hónapra . . . . . 2 " 40 fill.

December hó első felében AZ UJSÁG minden előfizetője ingyen és bérmentve megkapja AZ UJSÁG gyönyörű ALBUM NAPTÁR ajándékát színes műmellékletekkel.

Megrendelési cím: **AZ UJSÁG** kiadóhivatala, Budapest, VII., Rákóczi-ut 54.

GRAND PRIX a párisi 1900. évi világkiállításon.

1737 II. Kwizda-féle

Restitutionsfluid.

Gs. és kir. szab. mosóvíz lovak részére. — Egy üveg ára 2 kor. 80 fillér. 40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb munkánál elő- és utérotól, ina. merevségénél stb. az idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat.

Korneuburgi marha-táppor.

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására. 1 doboz 1'40 K — 1/2 doboz 70 fillér.

KWIZDA-féle szabadalmazott Lászárvédő gummiból. **Pneumatic-lászárvédő gummiból és légpárnával**

szürke, fekete, naína és fehér színben és négy nagyságban készíttetnek és pedig a bal és jobb lábak részére, a-b-nél mért terjedelem szerinti

1 sz. . . . . 20—22 cm. 3. sz. . . . . 24—27 cm.
 2 sz. . . . . 22—24 cm. 4. sz. . . . . 27—30 cm.

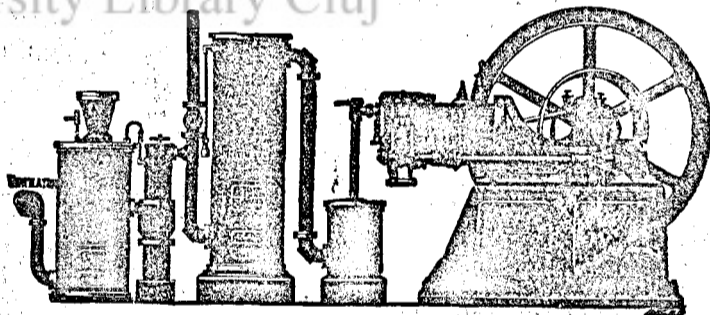
Ára darabonként

1. sz. Kor. 5-50, 2. sz. Kor. 5-90, 3. sz. For. 6-40, 4. sz. Kor. 7-30
 fekete, barna és fehér
 1. sz. Kor. 5-90, 2. sz. Kor. 6-40, 3. sz. Kor. 6-80, 4. sz. Kor. 7-70

Képes árjegyzékeket ingyen és bérmentve. Főraktár:

KWIZDA JÁNOS FERENC

cs. és kir. osztrák, magyar királyi, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító, kerületi gyógy-szerész, Korneuburg, bei WIEN.

Eredeti OSERS és BAUER motorok

BUDAPEST, VI., Podmaniczky-uteza 18.

Motorgyár és vasöntöde: Bécs.

Benzin- és petroleum-motorok és locomobilok, szivó-gáz-motortelepek 2—3 fill. üzemköltséggel. — Kedvező fizetési feltételek. — Elsőrangú gyártmány. — Költségvetés és árjegyzék ingyen.

Mendel Lázár Fiai söröződéje, Torda

Ajánlja: hordókban és palackokban legjobb minőségű

1735

világos korona sörét

A már 10 év óta fennálló Kolozsmegyei főraktár Kolozsvárt, (Óvár, városi sörház) saját kezelés alatt áll.

Kolozsvárt kapható minden italmérésben, fűszer és csemege üzletben.

Telefonszám 394.

Telefonszám 394.

ELADÓ HÁZHELYEK!

Kolozsvár legszebb jövőjü, nagyon fejlődő városrészében, — az új színház közelében — az ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET telkén, az Attila-utcában, még néhány jó fekvésű házhely eladó.

Bővebb értesítés: naponta délelőtt 11—1 óráig és délután 4 órától 6 óráig az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári irodájában, Kolozsvárt, Egyetem-utca 6. szám alatt, földszint jobbra.

Csatornázás! Vízvezeték!
 Villanyvilágítás!